

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban előre:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 21.

Aratás előtt.

(K. Ö.) Alig másfél hét választ el bennünket az aratás megkezdésétől. Nemcsak egy produktív oszlálynak, hanem az egész nemzet reménye van ebben az egy szóban kifejezve. És mégis mily keveset teszünk annak biztosítása érdekében!

Mennyit adózunk a merkantil gazdasági irány biztosítása érdekében s mennyi eszközt veszünk igénybe annak bizonyítására, hogy a merkantil irány az egyedül helyes gazdasági politika s hogy csak ettől várhatjuk az ország gazdasági felvirágozását és mégis mily nagyban ellenkezik a doktrínával minden tettünk.

A tavalyi rossz termés elnémitotta a közgazdasági élet minden nyilvánulását. A tőzsde csendes kimúlásra volt kárthatva, az alapítási kedv teljesen meg volt bénítva, ipar s kereskedelem pangott, kereskedelmi törvényszékeink soha annyi bukással s csőddel nem foglalkoztak, mint az idén s a kereskedelmi bukásoknak még most sincs végök.

A jobb aratási év reménye egy csapással megváltoztatta a gazdasági élet képét. A tőzsde fellelegzett és az árfolyamok felhajtására hajlandónak mutatkozik, különösen azon értékekben, melyek a jó aratással kapcsolatba hozhatók. Már egyes új alapításokról is hallunk. Ipar és kereskedelem szintén a jó aratástól várják a megaludt vérkeringés új megindulását.

Mindez mit jelent?

Jelenti azt, amit mi már régen hirdetünk, hogy kárba vészett milliók azok,

a melyeket a kereskedelem és ipar erőltetett fejlesztésére fordítunk. Nemcsak könnyelműen kidobott pénz ez, hanem közvetve bűnös megkárosítása ez azon gazdasági ágak, melytől az összes gazdasági ágak java, vagy kára függ. Nem is lehet ez másképp oly országban, hol az ország lakosságának 70 százaléka mezőgazdasággal foglalkozik. Ha a gazdasági politika vezetői nekünk nem hisznek, okuljanak a tőzsde, az ipar és kereskedelem gazdasági nyilvánulásain, melyek kétségtelen tanubizonyosságát adják annak, hogy sorsuk a mezőgazdaság fejlődésétől van függővé téve.

De ha így áll a dolog, akkor mi az okos, előrelátó s nemzeti politikának a feladata?

Megmondjuk röviden.

Kötelessége az aratás biztosítása. Kötelessége az aratás elértéktelenítésének minden eszköz igénybevételével való megakadályozása.

A gazda eddig boldogulni nem tudott, mivel a tőzsde és annak vidéki szatelleszei egy a törvény által nem tiltott művelet útján a talajt kellően elkészítve, már készen fogadták a gazda fáradtságos munkájának gyümölcsét, hogy azt a gazdára nézve teljesen elértéktelenítsék. A differenciális üzlettel kezdve egészen le a hetivásáron fogamatba vett üzelmekig, mind úgy van berendezve, hogy annak a gazda vallja kárát. Más országban, hol a mezőgazdaság nem az első kereseti ág, kérelhetlen szigorral sújtják azokat a manipulációkat, melyek a gazda szájából kiragadják a falatot. A gabonaárjegyzések

nem képezhetik kizárólagos feladatát azon kiváltságoknak, kik a határidő-üzletnek az egész világon kiterjedt szervezetével kijátszszák a kereslet és kínálat alapján alakuló értékesítési feltételeket. Kiméletlen szigorral eljárni a spekuláció elfajulása és az árjegyzések oly módjának biztosítása, mely kizárja azt, hogy azok kizárólagosan tőzsdei spekulációkra legyenek alkalmasak, — képezi elodázhatlan feladatát a közkormányzatnak.

A gazdát nem kimélik meg a sorscsapások. A régi bajokhoz újabb szegődött. Eddig aratott reménységgel, hogy aratás után a lelketlen spekuláció tegye tönkre reménységét. Most már aratás előtt is aggodalommal gondolt arra, hogy reménységét nem-e teszik tönkre az arató munkások sztrájkja. Az aratási munkák biztosítása nem az egyes gazda, nem egy osztály, hanem az egész nemzet érdekét képezi. Nincs az az áldozat oly nagy, melyet ennek érdekében hoznunk terhesnek tarthatnánk. A munkás-tartalék kirendelése tavaly sem segített a bajon s az idén sem fog. A munkás-agitációval szemben ez nem intézkedés, mely sikerre vezessen. Ide szükséges az elvi álláspontnak kifejtése s ennek organikus végrehajtása, tekintet nélkül azokra a palliatív intézkedésekre, melyeket a pillanatnyi szükségletek igényelnek.

Sok, nagyon sok ezen a téren a teendő. De kitől, honnan várjuk a nagy eszmék megfogamzását s azok megtestesítését, mikor fenn és lenn nem látunk, csak pártoskodást, korrupciót és elnyomatást.

A „TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

A sziámi ikrek személyes sajátosságairól.

MARK TWAIN után: MENDELÉNYI BÉLA.

(Vége).

A két testvér közötti rokonszenv oly nagy foku volt, oly erős és közvetlen, hogy az érzelmek és gondolatok, a melyek az egyiket áthatották, átláptáldottak azonnal a másikba is.

Ha például az egyik megbetegedett, beteg lett a másik is; ha fájdalmat érzett az egyik hasonlóképpen szenvedett a másik is; ha az egyik felbőszült valamitől, nyomban tüzelt a másiknak indulata is.

Láttuk ugyan, hogy mily könnyen léptek házasságra más és más két hölgygel; sietve kell azonban megjegyeznünk, hogy még sem voltak ők mindenben egyek.

Igy például Tsang halálos ellensége volt mindennemű mértéktelenségnek; sőt szigorúan józan és mértékletes volt — elvből. Eng éppen fordítottja volt neki ebben a tekintetben. A míg tehát a két fivér minden érzése közös volt, felfogásuk és nézeteik ime mégis mennyire ellenkeztek.

Szomorú dolog, de úgy volt, hogy Tsang, aki legbuzgóbb tagja volt »A józanul mértékletesek egyesületének« keserűen tapasztalta, hogy a fivére unos-untalan leszopta magát — és önként következőleg, Tsang is berugott mindig.

Gondolhatják, hogy minő mély keserűséget

érezett Tsang e miatt. Hiszen minden fáradozása, hogy a józan mértéktelenség útjain tündököljön, csütörtököt mondott.

Valahányszor élére akart állani valami mértéktelenségi — körmenetnek, hát ott állott mellette Eng pontosan, mint harmadnapos hideglelés és berugva, mint egy lord és — ami a legszörnyűbb volt — bár Tsang egyetlen csöppnyi szeszes italt sem látott még, holtreszeg volt mégis.

Természetes dolog, hogy így azután vigasztalan és kétségbeeséssel botrányos viselkedést tanusított a két fivér.

Orditozni és lármázni kezdtek mindketten és a jámbor körmeneteket kövekkel dobálták és öklözték, felbomlasztva és megzavarva így a jámbor mértékletesek minden ünnepét.

Nilvános igazságtalanság lett volna Tsang-ot azért megbüntetni, amit tulajdonképpen Eng idézett elő; éppen azért fájdalommal és bánatosan engedtek a jámbor körmeneteket is az események kényszerű hatalmának és kitértek az üvöltöző, krakéler iker-pár elől.

Mégis azonban, hogy tisztán ítélhessenek, hivatalból vizsgálatot indítottak, mert hiszen a »józanul mértékletesek egyesülete« tiszta világosságot követett abban a fontos kérdésben, vajjon minden tagja — így Tsang is — szigorúan józan és mértékletes-e?

Megvárták tehát, míg az iker-pár kialudta mámorát. Ekkor ezután megittattak Tsanggal 1½ liter langyos cukros vizet, Enggel pedig ugyanennyi whiskyt.

És — huszonöt perc múlva képtelenek voltak annak eldöntésére, hogy a fivérek közül melyik holtreszegebb?

Oly halálosan holt részeg volt mind a kettő, mint a csap és pedig meleg whisky-punes-től, a mint lehetőkön megérzett.

Mind a mellett azonban Tsang öntudata tiszta maradt és szokásait is megőrizte ezen sajnos állapotban.

A hivatalos vizsgálat foganasítói tehát megállapították, hogy míg Eng totaliter be van rugva, addig Tsang csak fizicze részeg, morálishan azonban nem. És éppen ezért esett oly kinosan barátainak, mikor látták, hogy daczára ennek, sósiklivel akart szivarra gyújtani és kapukulccsal felhuzni a zsebóráját.

Lám minő nagy morál rejlik ebben az ünnepélyes intelemben minden iszákosra vonatkozólag, a vagy a mily intelem ebben az ünnepélyes morálban: egyik, vagy a másik, az tökéletesen egyre megy. Fő az, hogy figyelünk kell az ilyesmire, mert hiszen ebből vonjuk le rendszerint az erkölcsi tanuságot is.

Még több és sok épületes dolgot is elmondhatnánk erről a csodálatos teremtményekről; de hát érjék be azzal, a mit eddig leírtam.

Hanem nem mulasztom el fölemlíteni azt, a mit a legelején meg kellett volna mondanom, hogy tudniillik: a sziámi ikrek egyike 21, a másik pedig 23 éves; ez idő szerint legalább.*

* Ezzel az egyetlen szellemes mondással csattanósan azt fejezi ki a nagy humorista, hogy éppenséggel nem hisz és hitt az összenőtt csodálatos ikerpárban. A fordító.

Nagyvárad i iparosok sérelme.

— Mit ér a miniszteri jóváhagyás. —

Azt tartják s eddig magunk is azt hittük, hogy a miniszter által jóváhagyott szabályrendelet (ha csak törvénybe nem ütközik, mert ilyen is van) egyenlő erejű a végrehajtásnál a törvénnyel. Az ilyen szabályrendeletet mindenki, még a kormány is respektálni tartozik s az azt áthágók megszabott büntetésben részesülnek és az esetleges következményeket viselik.

Hát ezen meggyőződésünkben csalódtunk. A szabályrendelettel szemben is van protekció, — még ha az több szolid adófizető polgár rovására megyen is.

A nagyvárad i vízvezetékéről azt hirdetik szóban és írásban, hogy a kitűnő víznek a városban 6 légköri nyomása van. Tudtunkkal csak öt légköri nyomással működik a mi vízvezetékünk, de ez is még mindenképp olyan óriási erő, a melyt alig találunk vízvezeték-nél messzeföldön. A budapesti vízműnek három-légköri nyomása sincsen, mégis jól működik.

A nagyvárad i vízmű ezen erős nyomása miatt Nagyvárad város törvényhatósága szabályrendeletet alkotott a vízmű használatáról s azt a miniszter jóváhagyta.

Ebben a szabályrendeletben pontosan meg van szabva, hogy milyen átmérőjű csőnek, milyen súlyosnak kell lenni folyóméterenként, vagyis milyen vastagnak kell lenni a cső falazatának, hogy az erős nyomás ellen kellő biztosítékot nyújtson.

Történt, hogy egyik másik nagyvárad i vízvezetési építő nem tartotta meg a vízvezeték használatáról alkotott szabályrendeletet s vékonyabb falazatu ólomcsövet, gyengébb csapot alkalmazott.

A városi mérnöki hivatal a szabálynak meg nem felelő alkatrészeket egyszerűen kivette. Egy esetben az egyik vállalkozó olyan csapot alkalmazott, amely 22 légköri nyomást kiállott, de 25 légköri nyomásnál csepegett. El kellett a csapot távolítani.

És a mérnöki hivatal a szabályzatnak meg nem felelő alkatrészeket joggal kifogásolta, mert kötelessége a miniszterileg jóváhagyott szabályrendeletet megtartani s ha ezt nem teszi jogosan érhetné vád.

A nagyvárad i honvédhadapródiskola épülete idestova készen lesz. A nagyarányú épületekben se szeri, se száma a sok csapnak s a vízvezetési hálózat a legnagyobb Nagyvárad város középületei között ezen a telepen. Az egész berendezés mintegy 63 ezer forintba kerül.

Nagyvárad város vízvezetési iparosai pályáztak a munkálatokra, s a szabályrendelet előírásának figyelembe tartásával, oly árakat állapítottak meg, a melynél még a tisztességes polgári haszon is aligha jött volna meg.

S mégis egyik budapesti vállalkozó cég nyerte el a nagy munkálatot.

Az építés közben aztán tapasztalták, hogy az idegen vállalkozó nagyon is kijöhet az olcsó áraival, mert teljesen figyelmen kívül hagyta a miniszterileg is megerősített szabályrendeletet, sokkal könnyebb s így vékonyabb falazatu ólomcsöveket használ s ezzel tekintélyes összeget megtakarít.

Az elrendelt vizsgálatot a miniszter kiküldöttjének közbejöttével tartották meg s mivel a csövek a 20 légköri nyomást kiállották, a

szabálytalanul épített csőhálózatot megfelelőnek, elfogadhatónak jelentették ki. Így aztán iparosaink gondolkodhatnak a dolog felett akár ítéletnapjáig, de arról gondoskodjanak, hogyha elkaparították is tőlük a munkát, a keresetforrást, az állami adót és egyéb közterheket pontosan lerójják, mert különben pereg a dob s elkótyavetyélik a holmijukat.

Ezek tények. És mindenesetre alkalmasak arra, hogy felette egy kissé gondolkodóba essünk.

A nagyvárad i iparosok az árlejtésnél olcsóbb ajánlatot adtak be, mint a budapesti vállalkozó, mert látszólag ugyan a budapesti vállalkozó ajánlata olcsóbb volt, de a várad iak a szabályrendelet szerint megállapított anyagot dolgozták volna fel s az összeg, a mibe a nehezebb anyag került volna, meghaladja azt a különbözetet, a mennyivel a budapesti cég ajánlatának összege olcsóbb volt. Tehát a katonai kincstár csekély árkülönbözetért sokkal olcsóbb és így silányabb anyagot kap.

Ettől eltekintve, egy veszedelmes és esetleg sok kalamitásra okot szolgáltató preczedenset alkottak ezzel az eljárással. Egy nagy lyukat ütöttek a szabályrendeleten.

Most legalább nagyon kétséges, hogy követelhető-e a nagyvárad i szakiparosoktól továbbra is a szabályrendelet megtartás.

A miniszteri omnipotencia tultette magát az általa jóváhagyott szabályrendeleten. A nagyvárad i szakiparosok itták meg keservesen a levét s megtanulhatták, hogy mennyibe tekintik őket odafenn — ha fővárosi vállalkozóval állanak szemben.

—id—

Krisztus Urunk leple.

Az olasz királyi családnak van egy páratlanul becses ereklyéje, mely a keresztes hadjáratok idején került Európába a szent földről s mely a legnagyobb vigyázattal őriztetett mind ez ideig.

Egy elsőrangú gyoecs lepel ez, melyről a hagyomány azt tartja, hogy Krisztus Urunknak halottas leple volt.

E leplen halvány foltok alakjában látszott az Üdvözítő testének körvonala s most valószínű, hogy teljesen hiteles arcképét fogjuk kapni a Megváltónak egy bámulatosan sikerült fényképezés által.

Az »Osservatore Romano« leírja azt az eljárást, amelyet Secundo Pia ügyvéd, Krisztusnak a turini székesegyházban közszemlére kitett halotti leple lefényképezésénél követett. E célra első minőségű gépeket és Pia által feltalált lemezeket használtak, amelyek a kendő sárgás színének felfogására alkalmasak. E gondos előkészületek dacára az első felvétel a villamos reflektorok oszcillálása folytán, amelyekkel a kendőt megvilágították, az említett vatikáni hivatalos lap a következőket írja:

A szent halotti leple vérnyomai tudvalevőleg kettős rajzban mutatják a szent test körvonalait, mert a testet a vászondarabra tették és aztán a fej oldaláról újra ráterítették, úgy hogy a véres képmás felől és alul is megmaradt. Noha ez a nagyon elhalványult, mégis nagyon világosan és tisztán kivehető, egészben azonban inkább csak a körvonalakat, mint magát a test alakját sejteti. A felvételt végzők tudták, hogy a fotografiai negatív a színeket megfordítja, vagyis a vérnyomok helyét fehéren hagyja, azokat a részeket pedig, ahol a leplen vérfoltok nincsenek, sötétben adja vissza. Feltették azonban, hogy ez a megfordított kép megtartsa tartani az eredetinek a határozatlanságát. Ehelyett a fotografiai kép fokozatos kifejlődése alatt váratlan dolog történt. A szent

arczat teljes és tökéletes rajza, valamint a kezek és lábak vonalai tisztán kerültek napvilágra, minthogyha a halotti leple helyett, a melybe takarva volt, maga az isteni Megváltó fényképezetett volna le. A szent leple tehát pontos, noha látszólag felismerhetetlen képmását tükrözte vissza a véres holttestnek, amely rajta feküdt.

A vatikáni lap tudósítója, aki a lemezt Pia házában maga is látta, közleményéhez a következő megjegyzést fűzi: »Részleteiben szemlélhettük a Megváltó arcképét és mi vagyunk az elsők, akik azokat tizenkilencszázad után viszontláthattuk, miután senki sem mert volna ilyesmit reményleni.«

A »Corriere Nazionale« tudatja Turinből, hogy a szent takaró fotografiai rendkívül jól sikerültek. A turini érsek, Izabella hercegnő, Klára hercegnő, magasrangú főpapok, művészek, magasrangú főurak látogattak eddig és a bámulat, a csodálat, az elragadtatás kifejezéseivel nézték a csodálatos fényképeket. Tisztán kivehető ezen a szakáll, a haj nyomai, s a profil, a sebek, az ütések, a kötél nyomai, melyekkel az oszlophoz kötözték, melyekkel a keresztre vonták. A fotografia sikere magát, Secondo Piát is elragadta, ki felkiáltott: »Igen ez a szent takaró, a valódi, a hiteles! Isten mutatta ezt meg nekünk, képet hagyva rajta.« Megjegyzendő, hogy maga a szent takaró a negatív képét negatívja adja az Üdvözítő hű arcképét. Az eredeti üvegtábla közszemlére lesz kitéve azok számára, a kik magát a szent ereklyét nem fogják meglátogathatni. A pozitív fényképezés munkája már kezdetét vette s a sokszorosítás joga az olasz királyi családé marad s minden egyes fotografian a kirendelt felügyelő-bizottság bélyegzőjével kell ellátva lennie.

A háború.

Budapest, június 21. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: Havannai táviratok szerint a felkelők megtámadták Herradura városát, de nagy veszteséggel visszaverték őket. Több más kisebb jelentőségű összecsapást is jelentenek.

Budapest, június 21. (Saj. tud. táv.) A spanyol bank jelzi, hogy a külső adósság szelvényeinek kifizetése ma kezdődik.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: A kormány nem kapott hírt Schafter tábornok partraszállásáról, de meg van győződve, hogy a tábornok már megérkezett rendeltetési helyére. A partraszállás helyének és idejének megválasztása teljesen Sampson tengernagy belátására van bízva. A kormánynak tudomása van arról, hogy Havannát Batabanon keresztül látják el élelemmel. Minthogy a batabanoi vizeken nagy mélységük miatt nehéz kémjáratokat tartani, mihelyt Santiagot elfoglalják és Cervera hajóraját tönkre teszik, Sampson tengernagy több kisebb hajót fog hajóhadából kiküldeni, hogy elzárja Havanna élelmezésének ezt az útját.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) New-Yorkból távirják: Az »Ewening Journal« washingtoni jelentése szerint a Mobileben lévő csapatok parancsot kaptak, hogy induljanak haladéktalanul Miamiába.

Budapest, június 21. (Saj. tud. távirata.) A »Daily Telegraph«-nak jelentik Hongkongból tegnapi kelettel: A Filippi-szigeten a fölkelők egyre győzelmesen harcolnak. A foglyul ejtett spanyolok számát 5000-re teszik.

Csárdás és szerelem.

Irta: Radványi Aladár.

Csak éppen, hogy megláttalak:
Rögtön elment az eszem;
Csak egy csárdást jártunk együtt:
S tiéd voltam teljesen.

És tánczolva elgondoltam:
Milyen boldog is vagyok!
És szemedbe nézve szóltam:
Ha másé léssz, meghalok!

Hogy azóta olyan könnyen
Feledtetett én velem
Csárdást egy jó kaczenjammer,
Szerelmet — új szerelem!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Június 23. A jogügyi bizottság ülése d. u. 3 órakor a városházán.

Június 25. A »Nagyvárad Vadászársaság« közgyűlése d. u. 5 órakor a »Gazdasági és Iparbank«-ban.

Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **A bihar-püspöki plébános.** Dr. *Kardosy János* szentszéki ülnök, bihar-püspöki kinevezett plébános Veszprémből, — hol a levéltárakban a reformáció-korabeli okmányokat kutatta és tanulmányozta — Nagyváradra hazaérkezett. Plébániáját Bihar-Püspökiben július 1-én veszi át.

* **Királyi adomány.** Ő Feisége a *nagyszredistyei* róm. kath. fiók-hitközségnek a templomi építkezés befejezésére, magánpénztárából 200 frt segélyt adományozott.

* **Zászlószentelés a főgymnáziumban.** Szép és lélekemelő ünnepély folyt le tegnap reggel a 1/28 órai misén a premonstreiek templomában. Az ifjuságnak rendes reggeli miséjén szentelték fel ugyanis a gymnázium új zászlaját, amelyet Des Echerolles Kruspér Sándorné ajándékozott a gymnáziumi ifjuságnak azon alkalomból, hogy fia a nyolcadik osztályt jelesen elvégezte. A nehéz fehér selyem zászlónak az egyik oldalán a *Szűz Mária* képe van, a másikon a rend alapítója: Szt. Norbert. Mise közben szentelte fel a zászlót dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ő Eminenciájának megbízásából Kutonovics Sándor igazgató. A felszentelés után a tanári karnak valamennyi tagja — tizenhatalan — szeptet vert be a zászló nyelébe. Délben a zászlószentelés alkalmából disz ebéd volt, amelyen igen sokan vettek részt. Des Echerolles Kruspér Sándorné ezen felül kijavította a régi zászlót is, úgy hogy most két szép és érdekes zászlója van a főgymnáziumnak.

* **Tanügyi köruten.** Vidovich György cz. kanonok, peczeszöllősi esp. plébános f. hó 20-án, hétfőn esperesi kerületében tanügyi körutazott. Meglátogatja a mező-telegdi, élesdi, sólyomkeői s fekete-erdői róm. kath. el. népies iskolát s azoknak évi zárvizsgálatain részt vesz. F. hó 23-án, csütörtökön Névery Aurél mező-telegdi plébános és szentszéki jegyző kíséretében hazaérkezik, mely után f. hó 24-én, pénteken a pecze-szöllősi s azt követő napon pedig a pecze-szent-mártoni róm. kath. el. népiskolák vizsgálatain elnököl.

Durva vallássértés. Pár év előtt egy haszontalan gyerkőcz a »Goldstein Számi« szenny-naptárban csufolta meg a katolicizmust egy ocsmány képben, a melyen nyíllal lövi le az oltárról egy galicziából bevándorolt alak az üdvözítőt. A gaz tett a liberalismus szent re-

vében büntetlenül maradt. Párja akadt most e durva vallás elleni sértésnek a szomszédos *Gyulán. Reisner* Emanuel ottani gyufagyáros a gyufa dobozokra egy keresztet rajzoltatott, mely előtt egy görbelábú, gyűrött czilinderes, pinklis alak halad. A kép alatt az aláírás:

— Dicsértessék . . . Nini!
talán az Ur Jézus Krisztus
is vándorolni jár?

A keresztben ugyanis nincsen rajta a Krisztus képe, tehát valószínűleg elment vándorolni. Ilyen aljas módon használják az Üdvözítő nevét s a kereszténység magasztos jelvényét vicznek reklám czélokra. És a hatóság, az ügyesség nem vesz erről tudomást, hanem a liberalismus szent nevében büntetlenül hagyja az ilyen gaztettet.

* **Segély egy zenészerzőnek.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Sztojanovits Jenő* zenészerzőnek »Ninon« című operája zongora kivonatának kiadására 200 frt segélyt engedélyezett.

* **Pályázat.** Az élesdi kir. járásbírósnál áthelyezés folytán megüresedett egy aljegyzői állás, amelyre most pályázatot hirdetnek. A pályázati határidő két hét múlva jár le.

* **Terjed a pellagra.** Erdély és a Tiszántul egyes részein egyre terjed a pellagra nevű veszedelmes bőrbetegség, amely a rossz táplálkozás és romlott kukorica fogyasztása következtében támad. Bihar megyében, az élesdi járásban is fordult elő már két eset; az egyik beteget tegnapelőtt mutatta be a biharmegyei kórházban dr. Sámson Márton élesdi járásorvos. A belügyminiszter most kiküldte Téry Ödön dr. egészségügyi felügyelőt a románok által lakott vidékekre, a hol legjobban pusztít ez a járvány, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket. A miniszteri kiküldött Bihar megyét is meglátogatja.

* **Az üvegipar érdekében.** Tekintet a tet magyar üvegipar mostoha helyzetére, a kereskedelmi miniszter — értesülésünk szerint — az érdekeltek, illetve az illetékes ipar- és kereskedelmi kamarák indokolt kérelmeire — egyelőre a folyó év végeig — az ezen gyárak anyagszükségletét képező szoda-, hamuszir- és üvegcserep-szállítványokra, továbbá különböző kész gyártmányokra nézve a jelenleg már fennállóknál is nagyobb viteldijmértékeket engedélyezett. A tarifákat már legközelebb közléstesszik.

* **Tetten ért rokon.** Vannak rokonok, akik határozottan kellemesek, ide tartoznak: az örök-hagyó nagybácsik, ugyanilyen minőségű nagynénik, vendéglős apák és anyák, mint özvegy háztulajdonosok. Vannak ellenben rokonok, akik határozottan kellemetlenek, ide tartoznak: az unokaöccsök és hugók, a pillanatnyi pénzavarban szenvedő sógorok és mindannyinak csúcsponthaképpen — az anyósok. Ám *Balogh János* határozottan az új irány híve a rokon-iskola terén is. Igen, mert azonkívül, hogy kis-kut-utcai lakos és adófizető polgár, továbbad hogy Fugyi-Vásárhelyen szölleje van, arra a kellemetlen fölfedezésre jutott, hogy 20-ától 21-ére virradólagosan szöllejének lyukas kőfalán valaki bekukkantott, de sőt be is bujt és — mellőzve minden bővebb magyarázatot — az udvaron heverésző eketalyigát képen billentette és azzal odébb állt. Nem ment nagyon messze, csak a kolozsvári utcáig, mert hát itt még a reggeli órákban tul adott a kéz alatt szerzett talyigán 1 frt 50 kr. vételár ellenében. Hát ebben utóvégre is nincs semmi rendkívüli fordulat. Hiszen az más jóra való emberrel is megessik, hogy felszipantják — minden engedelem kérés nélkül — eketalyigáját és odébb is állanak azzal, sőt az is a dolog természetéből következik, hogy a lopott holmi is csak úgy érdemleges szerzemény, hát tul lehet rajta adni. Hanem *Balogh* esetében éppen az a sajátságos, hogy a tettest *Hetei* Ferencz személyében derítette ki, holott *Hetei* ur némiképpen rokona károsultnak. *Hetei* különben is faczér napszámos, mellékfoglalkozása szerint pedig: csavarog. Már most ilyen sokoldalú szabad-röptű férfiaknál gyanut kelt 1 frt 37 kr-nak jelenléte. *Balogh* így okoskodott és elvette *Heteitől* az igazolatlan tőkét, sőt midőn a bizalmas jellegű

vallatás során *Hetei* beismerte, hogy minő mellékkörülmények között jutott a kérdéses 1 frt 37 kr-hoz, hát annak rendi és módja szerint be is kísértette őt a rendőrséghez, azzal a kérelemmel tetézvén mégis panaszt, hogy tolonczolják haza ludas rokonát. A tetten ért rokon így azután tegnap délután az ügyesség vendégszerető hajlékába került, hol hűsre tették addig is, míg itél és végez ügyében a földi igazságszolgáltatás. És majd akkor elutaztatják szerető rokonai köréből illetőségi helyére, Szilágy-Somlyóra és bizonyára örömeire fog szolgálni az odaváló rokonságnak is az enyveskező rokon hazakerülése.

* **Fal- és menyezetburkolatoknak** régi üvegtörredékekből és üveghulladékokból való előállítására szolgáló eljárást jelentettek be nemrég Pataky H. és W. budapesti szabadalmi irodájának jelentése szerint több államban szabadalmazás végett. Ezen eljárás értelmében a valamilyen okból hasznavehetetlenné vált üveglemezeket zománczréteggel vonják be, mely a szerint, hogy milyen czélra szolgál, átlátszó vagy csak féltátlátszó lehet és mely tetszés szerint márvány-utánzat vagy bármilyen szinkritvitéli díszítmény lehet. Az ily módon előállított lemezek különös szépségük és olcsóságuk által tűnnek ki és különösen falak burkolására és menyezetbetétekre alkalmasak. A dekoratív hatás növelése czéljából az egyes lemezeket ugyancsak üvegből készült keretekbe lehet foglalni, úgy hogy a többi falburkolatoknál elkerülhetetlen csunya fugák elfödjenek, a mennyeiben a keretek az egyes lemezek közé illesztetnek és így az egymással érintkező lemezeleket átfödik. Természetesen ezen keretek is sokféleképen lehetnek alakítva. Az újításnak még azon előnye is van, hogy ezen burkoló lapok igen jól tartanak a falban, a mennyeiben hátsó lapjuk érdes lévén, a habarccsal jól össze-függnek.

* **Megtámadott kerékpárosok.** Aradról táviratozzák: A »Meteor« kerékpárosklub tagjai kirándulást rendeztek a Hegyaljára. Utközben Csicsér oláh község lakói vasvillákkal és dorongokkal megtámadták őket és többeket súlyosan megsebesítettek. A támadás babonáságból, jégveréstől való félelemből történt.

* **Térzene.** Idestova két éve, hogy a törvényszéki palota építése miatt a Széchenyi-tér éppenséggel nem alkalmas az üdülésre. Ma délután az építés miatt gondozatlan sétatér megelégnél. Deltután 6—7 óra között a József ezred zenekara játszik.

Itt a nyár.

Tegnap volt a napja, hogy a nap, ez a szolid csillagzat a Rák jegyébe lépett, — a mi ugyan nem jelent rákot, de nyarat igen.

Kiver a hőség, ha arra gondolok, hogy mi mindent jelent ez a mondat: beköszöntött a nyár!

Hőség, portenger, tikkadtság, kacsák, uborka, faluzás, dühödő legyek, még dühödtebb hitelezők és kefe, de mindenütt. Igen, ez mind benne van a nyár fogalmában, — nem is említve a szódát, a fagyaltot, amerikai hideg italokat és az éjjeli zenéket, szunyoggal vegyesen.

Igy azután elborzad az ember, mikor a vadul rohanó idővel lépést tartva, belép a nyárba.

Ez az az időpont mikor mindenki szabadságra megy. Kötelesség érzettől és munkakedvtől duzzadó, törekvő férfiak letűnnek a szereplés színpadáról, bucsut mondanak az asztalnak, tintának, tollnak és dobogónak, lüster-kabátot, zsávolynadrágot és szalma kalapot öltenek és szétzúllanak a szélrózsa minden irányában.

Igen, mindenki természet-imádóvá válik és menekül a kövel beépített, szűk utcákkal átparcellázott kemenczéből, amit közönségesen városnak hívunk.

Ám jó, ebben még csak megnyugszom, hogy így van; csak a szezon dereka, ezt tudnám feledni.

Mi lesz velünk, papir szántogató, ujdonságrovógató tollforgatókból?

Bizonyos, hogy Ő szabadságra mén; bizonyos

végül, hogy a belmunkatársak ugyanugy elpáralognak, ha egyenként is.

Már most mi következik mind ebből?

A tisztelt Ház becsukott; nem lesz országgyűlés. Megőriz továbbá bennünket a magyarok Istene attól is, hogy szenzáció történjék, mert vajjon nem mén-e már nyáron szabadságra, egy jobb házból való rablógyilkos is? Ki gyújtogat kánikulában bosszúból? Hol tör ki nyáron lázadás? Ki zondül julius derekán? Zola sem evett keféit, hogy uborkaszegzonban kavargja fel a Dreyfus ügyet. Avagy feltehető-e, hogy a Mucsal-International-Közlöny felelős szerkesztője Almás-Pércsre utazik kánikulában Czipó Dániel krumplicsész és népi-író meginterjuvolására? Végezetül panamák se teremnek mindig a kánikulában!

Ki tart közgyűlést, ki indít dühös vitát, ki tart népgyűlést, ki izgat, mint szocialista, ki kavargat port a nyilvános életben, ki zavar vizet palam publice — julius és augusztusban?

Igen, ez a limonádé-szezon, ez az és nem más!

Ezer szerencse, hogy a színház áll és él, ezer szerencse továbbá, hogy itt-ott esik nyári táncmulatság, — legezerszeresebb szerencse végül, hogy sajtóper csak akad és hogy a spanyolok és amerikaiak győzik a háborút kánikulában is szuszszal.

Mert miről írának nap mint nap máskülönben?

Ugy gondolom, hogy a spanyol-amerikai háboru nem is ér véget ugy november előtt; mert ha a felek ki is békülnek, gátlólag és tiltakozólag fog közbelépni a nemzetközi sajtó, mint érdekelte fél.

Egyébiránt pedig bizunk Porcziunkulában, hogy majd csak megsegít minket is ebben a keserves szezonban, az ő szezonjában.

Buksy

EGYESÜLETEK.

A vadásztársulat közgyűlése. A »Nagyvárad Vadásztársaság« összes tagjait van szerencsém a f. évi június hó 25-én d. u. 5 órakor a »Gazdasági és Iparbank« üzlethelyiségének (Kishídő, ezelőtt Dunkel, jelenleg Váradi Nándor féle ház) igazgatósági szobájában tartandó évi rendes közgyűlésre tisztelettel meghívni. A közgyűlés tárgysorozatát képezendi: 1. két választmányi tag választása; 2. a választmány jelentése az 1898/99-ik vadászévről fizetendő évi tagsági díj megállapítása tárgyában; 3. társulati pénztáros múlt évi számadásának megvizsgálásáról szóló választmányi jelentés tárgyalása; 4. esetleges indítványok. a melyek az alapszabályok 10. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a választmánynál bejelentendők. Kelt Nagyváradon, 1898. évi június hó 14-én. Rádli Ödön, társ. elnök.

SZÍNHÁZ.

Dolovai nábob leánya.

Tisztességesen telt ház, erősen felcsigázott várakozás és szörnyű kétes siker. Ennyi körülbelül a summája a tegnapi előadásnak. Első sorban is éppen azokban csalódott a közönség, a kiktől többet várt; másodsorban abban csalódott legtöbbet, a kiktől legeslegtöbbet várt. Botrányos volt az előadás; minden lépten nyomon megérzett a jó rendezés hiánya és a csodálatos disszonancia a szereplők között. Pedig a Dolovai nábob leánya nem olyan fényes színpadi alkotás ám, hogy akármilyen előadással is frappáns hatást keltene. Ilyesféleképpen azután nagy volt a csalódás meg szűk a közmegelegedés.

Szó sincs róla, voltak egyes jelenetek, a

melyekben megnyilvánult az ambiciózus összjáték, voltak egyes jelenetek, ahol többet látott a publikum, mint közönséges színpadi robotot, de erőse bennünk a gyanu, hogy több taps esett a szerző jóízű mondásán, mint azon a játékon, amit a színpadon láttak.

Ime, sorba vesszük az egyes szerepeket, szereplőikkel együtt, hogy némiképpen kimagyarazzuk azt, miért lapult el tegnap a »nagyvárad« bódében a darab, a melyik a Nemzeti Színháznak kasszadarabja ma is és a mely darabot vasárnap adnak a fővárosban, mikor este már nem lehet jegyet kapni, vasárnaponként, tudniillik.

Tarján Gida főhadnagy kitűnően megrajzolt alakjában **Fataki Béla** ekperimentált. Kétségkívül övé a legtöbb siker a tegnapi előadásból, mert ha szerepének erőteljes alaphangját nem is találta el, ha többet volt jóindulatu kezdő, mint erőteljes és minden más szereplőn tultevő színpadi egyéniség, legalább következetes maradt önmagához és nem igyekezett tullicizálni pártnerét az erős tulzással. De ezzel még nem tette meg azt, a mit ilyen szerepben elvartunk volna tőle. Színpadi nyelven szólva, majd minden s ágerjét elejtette. De sehol oly bántóan és oly ügyetlenül, mint a harmadik felvonás végjelenetében, pedig ide rakta ám a szerző a darab ütőkártyáját, nem pedig a negyedik felvonásába, ahol pusztán elzuhhanással intette le a novellában oly kitűnően megvet pár-jelenetet. Kétségkívül elismerjük azonban róla, hogy rutinos színész, aki egy nagy hibától ment, hogy saját erejét tulbecsülje és szertelen legyen tulzásaiban. — Szerettük volna mégis, ha egy kissé nagyobb gonddal öltözik és nem huzogatja kesztyűjét, mikor századosa, mint fellebbvalója beszél vele.

Tompa K. (Szentirmay), **Bartos Gy.** (Jób Sándor) és **Szilágyi B.** (özv. Domaházyné) körülbelül egyformák voltak abban, hogy lehetőleg szürkévé tegyék amugy is szürke szerepeiket. De hát utóvégre is ez kevés ambícióra vall és éppen nem melegít semmit sem, folyton kiabálni, mereven mozogni és teljesen szintelenül alakítani nagyon kevés ám ahhoz, hogy a színpadon mozogva játszszunk és ne kukoricázzunk. A világért sem mondanók ezt **Baróti Irmáról** (Szentirmainé), aki bizony nagyon nagy elevenséggel mozgott és remekül beszélt; de hát miért ejtette el a harmadik felvonásbeli nagy párbeszédét, a melyet valószággal ledarált?

Hatala Györgyike (Vilma) tulságosan romantikus felfogással és erős megindultsággal játszotta meg a bakfist. Minden finomsága mellett is rossz hatást tett a tulságos halk beszéde és a folytonos szem-lesütés.

Bilitzky kadétot **Iványi Antal**, az új tag alakította meg sok sikerrel meg sok gikszerrel. Ugy látszik, forsz szerepe neki; legalább egyéniségéhez kitűnően kvadrál. Hanem a berugottsági állapotban minden volt, csak rutinos jó színész nem. Egyébiránt olyan tagot kapott benne a társulat, a ki feltétlenül rokonszenves lesz a váradi publikum előtt, de mindig éreztetni fogja azt, hogy nagyon, de nagyon sokat veszítettünk — **Rózsahegyivel**.

Pataki, Baróti, Iványi és Hatalának szólt a sok taps és kihívás, hanem annyi bizonyos, hogy fényesebb sikerűnek gondoltuk a Dolovai nábob leányának a tegnapi előadását.

És végezetül valaki nem kapott nyílt színen tapsot, pedig ugyancsak reászolgált. **Vank István** volt, aki olyan törül metszett Miska volt és közhuszár, hogy bizony ritkaság. Micsoda szerencsétlen huszárkáplár volt mellette **Fehér-**

váry, a ki egy közhuszárral is vigyázz-ba diskurált.

Czigányzene rettenetes; de hiszen ez a hallatlanul kefe-rendezéshez vág.

A pech nemtője tette reá átkos karmait a tegnapi előadásra, az szent igaz.

—i.

Szinköri hírek. Az igazgatóság a heti műsort folytatólag következőleg állapította meg: szombaton **Mária bátyja** kerül színre először, vasárnap délután az elhalasztott **Ludas Matyi** adatik, este pedig **Mária bátyját** ismétlik meg.

Heti műsor:

Szerdán: Crampton mester.

Csütörtökön: A nagybácsi.

Pénteken } Péntek este.
                  } Kőcsönkért feleség.

Igazságszolgáltatás.

A rákospalotai tanító.

Négy év előtt történt, hogy **Szenagrádi Sándor** iskolás fia, **József** nagy égési sebekekkel a füle alatt sirva ment haza az iskolából. Elpanaszolta szüleinek, hogy **Lasszip János** ág. ev. tanító tüzesvassal égette meg. A szülők jelentést tettek erről az esetről **Kovácsi Kálmán** ág. ev. lelkésznek, a ki felettes hatósága utasítására vizsgálatot indított az embertelen tanító ellen, a vizsgálat ereeménye meglepő volt. kiderült, hogy **Lasszip János** éveken át legembertelemből bánt a gondjaira bízott gyermekekkel. Ütötte-verte, tüzesvassal égette őket. Az egyház elmozdította állásából a brutális embert. A pestvidéki kir. törvényszék pedig saját kezdeményezéséből megindította ellene a bünvádi eljárást. Ennek eredménye az lett, hogy a pestvidéki kir. törvényszék **súlyos testisértés büntette** és több rendbeli könnyű testisértés vétsége miatt vád alá helyezte **Lasszip Jánost**.

A bűnpörben ma kezdette meg a pestvidéki kir. törvényszék a végítárgyalást. Az ítélő tanács elnöke **Bánó József**. Szavazó bírák: **K. Nagy Sándor** és **Novotny Károly**. A királyi ügyészséget **Nagy Géza** dr. kir. alügyész képviselte. A védelmet **Visontai Soma** dr. országos képviselő vállalta el. A tárgyalás igénybe veszi a mai napot.

A bíróság elsőnek a panaszosokat hallgatta ki. **Szenagrádi József** egy 15 éves fia vallja, hogy **Lasszip** őt minden ok nélkül tüzesvassal megégette. A seb az orvosi vélemény szerint 20 napon tul gyógyult meg.

— Ütötte a tanító ur a tökbi fiukat is?

— Nagyon haragos volt mindig s ilyenkor ütött vert bennünket.

— Miért nem mondták meg odahaza?

— Feltünk, hogy megver ezért a tanító ur.

Dudai András iskolás gyermeket szintén tüzes vassal égette meg az embertelen tanító. Sebét 14 nap alatt gyógyította be. **Molnár István** pedig ugy megverte, hogy orrán száján megeredt a vér.

Kovácsy Kálmán rákospalotai ág. ev. lelkész, korhely vadlelkületű embernek ismeri a vádlottat, a ki az ő szeme előtt is ütötte-verte a gyermekeket. A szülőkpanaszra mentek hozzá mire felette hatósága utasítására vizsgálatot indított **Lasszip** ellen.

— **Visontai Soma** dr. védő: Miért ütötte a vádlott a gyermekeket, bosszúból talán?

— Azért mert vagy részeg volt, vagy pedig nem bírt a természetével.

— No az ilyen biony rossz természet.

Szegűs Pető József szintén a vádlotthoz

járt iskolába, vallomásaival megerősítette a vádat, hogy Laszip kegyetlenkedett a növényekkel.

- Bántott téged is?
- Igen én velem is trétált.
- Na szép tréfa, ha tüzes vassal sütöget.
- Engem nem sütött meg, hanem a Molnár Istvánt megsütötte.
- Hányszor?
- Egyszer láttam.
- Hol tüzesítette meg a vasat?
- A kályhában.

Tóklincz Mihály szintén tanítványa volt a vádlottnak. Őt bizta meg a tanító azzal, hogy a lányokkal, kik nem tudták a leczkét, boszorkánytánczot járjon.

- Hogy van ez a boszorkány táncz?
- Megfogtam a kislányt, fölemeltem a levegőbe, s a földhöz csaptam. A tanítónk még kiabált, hogy csak mártogasd.
- Miért te jártad velük ezt a tánczot?
- Mert én voltam a legerősebb fiú. És ha nem tánczoltatom a lányokat, a tanítónk engemet vert meg.

— Arról tudott-e, hogy megégette tüzes vassal Szenográdyt?

— Igen a kályhában tüzesítette meg a tanító ur a vasat, végig huzta Szenogrády nyakán.

A vádlott mindent tagad.

(A tárgyalás folyik.)

A „Munka őre“. Érdekes sajtópert fog ma tárgyalni az esküdtszék. A sajtóper ismét Aradról került ki. Ez év januárjában az ott „Munka őre“ című szocialista ujság egyik számában féktelen kirohanást intézett a társadalom ellen. Ebben az egy számban három olyan cikk van, amelyeket a kir. ügyészség inkriminált. A vizsgálat során egy cikkért Mikulik Károly szerkesztő, míg a másik kétért Pollák Frigyes szobafestő vállalta el a felelősséget. A végtárgyalást Millye Gyula vezeti, a vádhatóságot dr. Perjéssy Mihály fogja képviselni, míg a vádlottak önmaguk védekeznek, legalább eddig még védőt nem jelentettek be.

Dobresti csendélet. A múlt év december végén Dobresten formális lázadás volt a lakosság között, ami a kocsimában keletkezett, s a vége az volt, hogy egy embert agyon vertek. A lázadás oka — egy asszony volt. Az eset különben igen pikáns annyira, hogy a törvényszék a bűntudat zárt ülésben tárgyalta. A törvényszék a két vádlottat Bakos Istvánt és Bene Józsefet bűnösöknek mondotta ki és két és fél évi börtönre ítélte el őket. Az ítéletet megfellebbezték.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Pojnár Dénes.*

- 1719 Dinder Endre gondatlanságból ok. s. t. sértés
- 1731 Járossy István magánlak sértés.
- 1765 Kovács Tódorné zsarolás.
- 1800 Seffer Dávid sikkasztás,
- 2285 Weisz Móricz lopás és közokirathamisítás.
- 1917 Ujj László becsületsértés stb.
- 1918 Keller Ede „ „ „
- 1964 Halács Péter közcsend elleni kh.
- 2145 Melis György „ „ „
- 2146 Gázsó Jánosné „ „ „
- 2229 Rosenfeld Imre testi sértés stb.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 2120 Diószegi Imre s. t. lopás stb.
- 2123 Körmeny Jánosné becsületsértés.
- 2126 Szirbán Dániel st. testi sértés.
- 2182 Moldován Juon gyújtogatás.

- 2283 Morár Sziméon lopás.
- 1919 Zih Zsigmond st. sikkasztás.
- 1920 Bodros Stéva és társa lopás és orgazdaság.
- 2028 Fruzsina Abikesti st. lopás és orgazdaság.
- 2029 Muskán Floare st. lopás.
- 2032 Széles Endre közbiztonság elleni kihágás.
- 2040 Nagy Ferencz lopás.
- 2041 Vankza János st. lopás.
- 2237 Pánda Tódor testisértés.
- 2232 Bányai István lopás.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 1841 Silbermann Márton hamis bukás.
- 1941 Petrina Márton gondatlanság. ok. emberölés.
- 2036 Orbán Ádámné orgazdaság.
- 2577 Madár Imre testisértés.
- 1751 Bragye Onucz „
- 1752 Dantis Péter „
- 1792 Pittner Béla „
- 1912 Jáger Borbála lopás.
- 1929 Mocz Dimitre közcsend elleni kihágás.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

- 2150 Hant Imre sikkasztás.
- 2198 Csorba Mari st. lopás.
- 2204 Illés József st. testisértés.
- 2273 Pipó István st. csalás.
- 2313 Bogdán Károly szándékos emberölés kísérlete.
- 2207 Sándor Antonie és társa lopás és orgazdaság.
- 2240 Weinberger Jakab és társa nem. szab. sértés stb.
- 2245 Hokis Vánti testisértés.

(Polgári tanács).

Előadó: *Dr. Marienescu Alhanáz.*

- 1159 Gulyás Flórián — Szentpáli Vilma.
- 1112 Bettelheim Mária — Bettelheim Manó.
- 1182 Kovács Zsuzsanna — Kondás Vincze.
- 1183 Gálósi Mária — Tar István.
- 1184 Nagy László — Balogh Zsófia.
- 1185 Kiss Róza — Puskás Pál.
- 1124 Kurgus János — Barta Lidia.
- 1246 Szilágyi Lidia — Szaby Ödön.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 1293 Darabán Illés st. — Darayán Mitru.
- 1321 Ákos Gáspár — özv. Berei Andrásné.
- 1339 Fehér Sándor — Fehér Sándorné.
- 1452 Bogyi György — Oszváth György st.
- 1455 Budai Gyula — Stubenberg József.

REGÉNY-CSARNOK.

17.

ELŐRE!

Niedegg után fordította: *Tátraházi R. P.*

Ugyis volt. Waldheim érezte, hogy ő a győztes és a boldog tudatban felállott, hogy távozzék.

Távozása után kis szünet állott be. Irén nem szólt semmit, elővette a kézimunkát, mely eddig az ülésben pihent. A báróné jóízűen mosolygott. Pétersdorff törte meg először a csendet és egészen nyíltan megkérdezte Haldenschvangtól, vajjon közle és Waldheim közt talán valami ellenségeskedés áll fenn.

Haldenschvang nagyon jól tudta, hogy mit kellene a kérdésre válaszolnia, de jelleme nem engedte, hogy gyanukból kiindulva valakiről határozottan nyilatkozzék. De hogy magaviseletét valamiképp igazolja, mégis így szólt:

— Sokkal kevesebbet érintkeztem Waldheimmal, semhogy ellenségeskedésre okot adtunk volna egymásnak. De reám és másokra is mindig azt a benyomást tette, hogy tőle óvakodni kell.

— Miért? ha szabad kérdezniem — szólt gyorsan a báróné.

— Mert nem más, mint közönséges »stréber« és az ilyen emberekben rendesen nem lehet megbízni.

Irén felnézett a munkájából és így szólt: — Egy kicsit előre törekedni, azt mindnyájunknak kellene tennünk. Férfi, aki ezt nem teszi, nem is térfi. Kell előre törekedni, ez erősíti a jellemet, ez nemesíti a lelket.

— Lehet, — válaszolt Haldenschvang felingerelve — csak hogy előre haladjunk, nem szabad tisztességtelen eszközöket használnunk. már pedig a strébereknek ez rendesen előfordul, Irén egészen elvörösödött s haragos pillantást vetett az őrnagyra. Atyja azonban egészen nyugodtan így válaszolt:

— De hát becsületes embernél szó sem lehet ily eszközökről. Nem értem, Haldenschvang, hogy tehetsz fel éppen ez esetben ilyesmit?

Haldenschvang belátta, hogy e gyanúsítással csak jobban elrontotta helyzetét. Félt, hogy az öreg Pétersdorff megharagszik reá. Hogy e kellemetlen helyzetnek és saját zavarának véget vessen, felállott és elbucszott.

El kellett mennie, nehogy újból kitörjön a haragja. Még mindig ily harcziás kedvben volt, mikor apja szobájába belépett.

Az öreg a divánon feküdt, reomás lába nagy kendőbe volt burkolva.

— Kedves apám! mit gondolsz kivel találkoztam Pétersdorfféknál? — kérdezé.

— Kivel? — ismétlé az öreg ur, kinek arcán a komolyság, de egyszersmind szelidség visszatükröződött és így teljes ellentétet képezett fia heves természetével.

— Waldheimmel! még hozzá úgy viseli magát, mintha a családhoz tartoznék.

— Hiszen rokonuk nekik; anyja Pétersdorff leány volt: a multkoriban mondta nekem ezeket Frigyes, — szólt egykedvűen az öreg, — miközben beteg lábát dörzsölte.

— De apám — heveskedett Zsiga — és te ezt oly nyugodtan tudod mondani.

— Hát tudod fiam, én nem vagyok szerelmes Irénbe — mosolygott az öreg. Különben — folytatá komolyan — ami téged kellemtlenül érint, reám nézve is sohasem lesz közömbös. Csak azt nem tudom, hogy lehetne Waldheimot Pétersdorfféknál a nyeregből kiűzni.

Zsiga habozott egy kicsit. Hát ha Pétersdorffot figyelmeztetné, hogy legyenek óvatosak?

— Figyelmeztetni? Miért?

— Waldheim jelleme miatt; ha figyelmeztetné őt, hogy az egy közönséges stréber, ki célja érdekében képes feláldozni mindent és mindenkit.

— Az a te véleményed és talán másoké is, de hát annak bizonyítására nem lehet semmit sem felhozni.

— Ha van valaki, úgy te vagy az első ki bizonyosságot tehetnél erről. Jóllehetően voltál és mivel hálálta meg neked?

— Te csak sejtess valamit Zsiga! — de tudni nem tudsz semmi biztosat. Én nem hiszem, de meg nem is akarom elhinni. A kit egyszer megajándékoztam bizalmammal, azt nem fosztom meg tőle addig, még határozott bizonyosságom nincs, hogy méltatlan lett arra. Különben mondd csak magad, hogy illenék ez hozzám, hogy én tisztán csak lehetőségéből kiindulva, hogy valaki az állásomnak ártott, most vele szemben mint feljelentő lépek fel, hozzá még azt is, mikor tisztán személyes érdekekről van szó.

Zsiga hallgatott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király Bruckban.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.) Bruck-Ujfaluból távirják: Az éjjeli eső, a mely reggel is tartott, meglehetősen meg rongálta a szép diszítéseket. Azonban a rossz idő daczára a pályaudvar körül és bent igen nagy közönség gyűlt össze, ünnepi ruhában várva a Felség érkezését. A perronon Pálffy Daun Vilmos gróf Moson vármegye főispánja Pogány József alispánnal diszmagyarban, Üxküll hadtestparancsnok, Harrach János gróf, a

magyar közigazgatási közegek, valamint az osztrák Bruck hatóságainak tagjai állottak. Ő Felsége külön udvari vonattal 6 óra 56 perczkor érkezett meg a szokásos nagy katonai kísérettel. Ő Felsége kíséretében volt Ferencz Ferdinánd főherczeg. Mint vendégek kísérték Ő Felségét a külföldi hatalmak összes katonai attaséi. Lelkes éljenzés hangzott fel, midőn az udvari vonat beérkezett az állomásra, a mely folyton megújulva ismétlődött, a míg Ő Felsége ki nem szállott. A király először Üxküll hadtestparancsnok katonai jelentését hallgatta meg, majd Pálffy főispánhoz fordulva kérde, vajjon az esős időjárás nem ártott-e a vetéseknek. Ezután megszólítással tüntette ki Harrach grófot, Pogány alispánt, Sötér főszolgabíró, a ki az itteni szabadságolt főbíró helyettesíti, továbbá a magyar községi bírót és a jegyzőt, a kiktől a község ügyeiről kérdezősködött. Ezután még az osztrák hatóság tagjaival váltott néhány szót, majd az eső miatt köpenyben, lóra ült és katonai kísérettel a külföldi attaséktól követve a táborba lovagolt. A rossz időjárás daczára, a mi kissé zavarólag hat a gyakorlatokra, a Felség igen jó kedvű volt, az esőt fölsem véve mindenkivel nyájasan társalgott. Az összegyűlt sokaság egész uton lelkesen megéljenezte a délczegen lovagló uralkodót, kit óriási katonai kíséret követett. Nyolcz óra felé az eső megszűnt, de az idő tartósan boros.

Krisztina lemondott.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) Berlinben érkezett hírek szerint a *spanyol királynő lemondott*. Hivatalos jelentés szerint *Sagasta* miniszterelnök is beadta lemondását.

Bécs, június 21. (Saját tud. táv.) *Mária Krisztina* spanyol királynő lemondását kétségbe vonják.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) *A szenzációs hírek megerősítést nyertek.*

Család-irtó.

Pozsony, jun. 21. (Saját tud. táv.) Báró *Jenik István* mérnök délután 4 órakor, midőn házában árverést akartak tartani, kétségbeesésében szörnyű tettet követett el. 15 éves leányát, *Irént* és *Imre* fiát, aki a gymnasium legkitünőbb tanulója volt, revolverrel agyonlőtte, azután pedig saját szájába lőtt és kioltá önön életét.

Az anyagilag tönkre jutott szerencsétlen ember nejétől elváltan élt. Az eset óriási szenzációt keltett.

Merénylet Blanco tábornok ellen.

Budapest, jun. 21. Saját tud. táv.) Havannában *Mariano Salva* önkéntes az utcán *Blanco* tábornokra lőtt, lábán megsebesítette. *Blanco* haditanácsot hívott össze, ahol az önkéntesek hazafiságára apelált.

Öngyilkos szakaszvezető.

Budapest, június 21. (Saj. tud. táv.) Az éjjel *Koschik Ede* szakaszvezető a

Lánczhidról a Dunába ugrott s hosszas küzködés után elmerült a habokban. Hogy miért ölte meg magát nem tudják, mert a hidon hagyott iratai között erre vonatkozólag semmiféle levelet nem találtak.

Razzia a sipisták ellen.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) A főkapitány az utóbbi napokban elhatározta, hogy a fővárosban a hamiskártyázásból élő alakokat lehetlenné teszi. Erre az elhatározásra az birta, hogy az utóbbi napokban igen sokat beszéltek egyik-másik kávéházról, amelyekben nyíltan üzik a hazárdjátékot, még pedig nem tisztességes polgáremlerek, hanem notórius, a rendőri nyilvántartásban nagyon is ismert hazárdjátékosok és sipisták. Tegnap *Rudnay B.* elrendelte, hogy ezeket az alakokat össze kell fogdosni. A detektívek *Markovics Imre* felügyelő vezetése alatt alapos és eredményes razzia tartottak. — A Napoleon kávéházban Orlik kávést és más 16 társát; a Petőfi kávéházban egy csavargót; a Columbus kávéházban pedig 6 sipistát elfogtak, a IV. kerületi kapitányság fogjai.

Az olasz kormányválság.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.) A király eddig a kamara elnökének kivételével csupán szenátorokat hivatott magához. Azt hiszik, hogy közvetlenül küszöbön áll annak a személyiségnek a kijelölése, akit az új kabinet megalakításával megbíznak.

Az »*Italie*« szerint a király felajánlotta Finali szenátornak, a számvevőszék elnökének a kabinetalakítást, de ez azt kérte, hogy mentse őt fel ez alól. Az »*Italie*« azonban rámutat arra, hogy a király Finalit ismét magához hívatta.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) Rómából távirják: A »*Messagero*« és a »*Don Chisciotte*« szerint a király Finalit bizza meg az új kabinet megalakításával.

A francia kormányválság.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: Ma este több tanácskozás volt az új kabinetalakítás tárgyában. A megoldás állítólag attól a kérdéstől függ, vajjon *Dupuy* politikai tárczát, mint a belügyi, vagy csak nem politikait, mint a közoktatásügyi tárczát vállaljon-e. *Sarrrien* mindenesetre folytatja lépéseit. A megoldás valószínűleg holnap következik be.

A „Taurus“ útja.

Budapest, jun. 21. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból távirják: A »*Taurus*« itteni osztrák-magyar állomáshajó ma elindult, hogy három héten át czirkáljon a Fekete Tengeren, miközben Odessát és a román, valamint a bolgár kikötőket érinteni fogja.

A nicaraguai csatorna.

Budapest, június 21. (Saját tud. táv.) Washingtonból távirják: A nicaraguai csatorna tervének előzetes tárgyalására kiküldött szenátusi bizottság elfogadta a csatorna építési tervére vonatkozó jelentést, amely az eddigi tervektől eltér.

Az angol alsóház ülése.

Budapest, június 21. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják: Az alsóház tegnapi ülésén 159 szavazattal 39 ellenében elfogadta harmadik olvasásban a pénzügyi billt. Hicks-Beack kincstári kancellár kijelentette, hogy véleménye szerint a tengerészeti program nem fog újabb megterheléssel járni.

KÖZGAZDASÁG.

Tudományos apróságok a hüvelyes növényekről.

Az emberi és állati táplálkozás szempontjából fontos művelési növényekhez a gabonaféléken kívül a hüvelyes növényeket is számítjuk, melyeknek fehérnye tartalma 20—30 százalék között változik, ilyenformán rajta két-szerannyi fehérnyét tartalmaznak, mint a gabonafélék. S ez okból a hüvelyesek igen magas értékkel bíró tápszert képeznek. A gabonaféléktől eltérőleg a hüvelyesek mély gyökérszerű növények. Gyökérük mélyen hatol a talajba s a művelési rétegen kívül, még az altalajból is sok táplálékot vesznek fel. A talajfeleségek között legjobban kedvelik az erőteljes agyagtalajokat. De megfelelő trágyázás mellett könnyű talajokon is előnnyel termeszthetők. A hüvelyesek magas fehérnyetartalmuk daczára nem igen hálásak nitrogén-trágyázás iránt. Ez azon tulajdonságukból magyarázható meg, miszerint képesek a levegő szabad nitrogénjét emészthető nitrogén-táplálékká alakítani. A hüvelyesek és a herefélék ez okból gyökereikben többé-kevésbé nagyobb dudorokkal, illetve csomókkal vannak ellátva, melyek belsejükben számos baktériumot tartalmaznak s éppen ezen baktériumoknak tulajdoníthatják a képességet a levegő szabad nitrogénjét átalakítani szerves nitrogénvegyületté. Sőt tudományosan be is bizonyítható, hogy azon hüvelyesek, melyek gyökereiken ilyen baktériumokkal telt dudorokkal bírnak, jelentékenyen több fehérnyét képeznek, mint a baktériummentesek. Minden hüvelyes növénynek meg van a saját külön baktériuma, így a borsóé más mint a csillagfürté. Ha valamely talaj a megfelelő baktériummal nem bír, akkor az illető növény nem tenyészik oly jól mint tenyészne más viszonyok és körülmények között.

Hogy a fentebb említett baktériumok a talajba jussanak, már régebben ajánlották azon eljárást, hogy azon a szántóföldön, melyen pl. csillagfürtöt akarnak termelni, hintsenek el néhány szekér földet oly talajról, melyen a csillagfürt kitünően diszlett, hogy ez által gondoskodjanak a megfelelő baktériumfaj jelenlétéről. Újabb időben oly értelemben történtek kísérletek, hogy nem baktériumokat tartalmazó földet, hanem a baktériumok tiszta tenyészetével experimentáltak.

E tiszta baktérium-tenyészetek »nitrogén« néven fordulnak elő a kereskedelembe. Nitrogénen kívül a hüvelyesek a gabonafélékhez viszonyítva, igen nagy mennyiségű foszforsavat és káliumot igényelnek. Ha a Wolf-féle átlagszámokat vesszük számításunk alapjául, úgy a termés által elvett tápanyag mennyiség hektáronként a következő összeállításból tűnik ki:

Buza:	nitrogén kgban	foszf. kgban	káli kgban
közepestermés 2500 kg. szem	54.60	19.85	14.70
4090 kg szalma	21.04	4.28	18.20
Tehát összesen:	75.64	24.13	32.90

Kerti borsó:	nitrogén kgban	foszf. kgban	káli kgban
Nagy termés 2500 kg. szem	89.4	21.40	25.24
4000 kg. szalma	42.8	14.41	40.76
Tehát összesen:	132.2	35.81	66.00

Már ezen számokból is kitűnik az, mily nagy mennyiségben igényelnek a hüvelyesek ásványi tápanyagokat, s épp ez okból különösen szegényebb talajokon nagyon is meghalálják a trágyázást.

Azon kísérletekből, melyeket hüvelyesekkel hajtottak végre, a következő eredmények vonhatók le.

A hüvelyesek rendes körülmények között

nem igényelnek nitrogén trágyázást, mert dacára annak, hogy az összes növények között legnagyobb mennyiségben tartalmaznak fehérnyéket, mégsem szorulnak nitrogéntrágyára.

A hüvelyesek a nitrogént a levegőből apró szervezetek segítségével veszik fel és ezen szervezetek által a gyökereken foglalt csomókban oly vegyületté alakítatják át, melyet a növények könnyen felvehetnek. Sokszor különben ajánlatos a hüvelyeseknek megtrágyázása nitrogéntrágyákkal, pl. ha a fiatal növényeket gyorsan akarjuk erőteljesen fejlődésüvé tenni. A többi növény-tápanyagokat, tehát káliumot, foszforsavat és meszet bőven kell a hüvelyeseknek juttatni.

A babot pl. igen gyakran termelik istállótrágyában, de műtrágyák igénybevételével ép oly nagy, esetleg nagyobb terméseket értek el, mint istálló trágyával. A borsó a chlorkáliumot jobban hálálta meg, mint a kénsavas-káli. A csillagfűt mindenféle káli-trágyázást igen meghálál. A babnál szuperfoszfát sokkal jobb eredményeket adott, mint a thomas-salak; sőt igen bő thomas-salakkali trágyázás utóhatása nem volt, a szuperfoszfátokkal elért eredmények is a szuperfoszfátok javára dőltek el.

Ha káli- és foszforsav-pótlás a legtöbb esetben szükségesnek mutatkozik, úgy ez a mézsről nem állítható mindig. Meszezés iránt különösen a csillagfűt nagyon érzékeny és a méz összes vegyületei között a foszforsavas méz a legártalmasabb. Kevésbé, de még mindig eléggé ártalmasak a kénsavas és szénsavas méz, tehát gipsz és kréta.

A méz kártékony hatását csillagfűtről csökkenthetjük káinait hozzáadásával. Méz szálatánál sok függ attól is, mily nagyságu szemcsékben adjuk azt, minél finomabb por alakjában szórjuk el, annál jobb termés-eredmények várhatók.

Az Adria biztosító üzleteredménye. A cs. kir. szab. Adria biztosítóársulat üzleti jelentése, melyet az ez évi április 28-án megtartott közgyűlésen előterjesztettek, a következő fontosabb adatokat tartalmazza: Az életbiztosítási ágazatban az 1897. évben kötött biztosítási ügyletek 28.201.868 korona biztosított tőke és 45.780 korona biztosított járadékra rugnak s így a biztosítási átlag 1897. december 31-én 180 millió koronát meghaladó tőkét s 466.520 korona járadékot tüntet ki. A díjbevétele 7.494.320 koronát tesz, halál- és elérés esetekben teljesített fizetések 3.818.490 koronát vettek igénybe s ezenkívül függő károokra 642.508 korona lett tartalékra helyezve. Az életbiztosítási díjtartalékok immár 44.899.726 koronára emelkedtek. Az elemi (tűz és szállítvány) biztosítási ágazatok díjbevétele 15.019.402 koronát tett, viszontbiztosításokra 6.871.720 korona kárfizetésekre — a viszontbiztosítókat illető rész levonása után — 5.116.452 korona fordítottat és ezenfelül függő károokra 838.346 korona helyeztetett tartalékba. A tűzbiztosítási díjtartalék 535.694 koronával emelkedett s jelenleg a társulat saját számlájára 4.489.204 koronát tesz, a szállítványbiztosítási ágazat díjtartaléka pedig 175.662 koronára rug. A 272.558 koronányi árfolyamnyereség a fennálló árfolyam-ingadozásti tartalékhoz lett csatolva. Osztalék fejében, úgy mint az elmúlt évben, részvényenként 150 korona fizettetik ki. A társulat különféle tartalékai az 1897. évben 5.398.238 koronával növekedtek s az év végével 54.408.022 koronát tettek, a melyből díjtartalékokra — a viszontbiztosítókat illető rész levonásával — 46.282.246 korona, nyereségtartalékokra 6.029.104 korona és árfolyam-ingadozásti tartalékokra 2.096.672 korona esik.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. június hó 21-ik napján tartott vásárbán eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 11.70. Uj 11.20. Kétsz. buza 8.70—9.—. Rozs 8.10—8.50. Arpa 6.—6.20. Zab 7.80—8.—. Tengeri: Ó 5.80. Uj 5.60. Borsó 18.—. Lencse 19.—. Bab 9.30. Köleskása 12.20. Burgonya 3.40. 100 kiló lángliszt 22.—, zsemlyelisz 20.50, fehérkenyér liszt 19.—, barnakenyér liszt 17.—, széna fuvarral 1.60, szalma 0.50 Szalona 65.—, 6 kiló zsúp-szalma —08, 150 dkgr.

alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.40. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —90. Szesz 1.—. 1 mm. kőso 10.70. nyers fagyú 25.—. olvaszt. fagyú 34.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 23.—, méz 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 11.—. köles 6.—, repeze —, dió 28.—, mogoró —, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalonna 68, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 10, fog-hagyma 32, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 16. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi június 21-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 200 hltr, árpa 50 hltr. zab 100 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 400 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb, félhizott 100, sovány 160, süldő 300, malacz 500, hizott marha 7, jármás ökör 480, fejős tehén 290, borju 280, bivaly 10, juh és kecske 180, 16 207.

Marha ártáblázat 1898. június 21-ről
Egy pár első rendű jármás ökör 335—335, egy pár másodrendű jármás ökör 230—320, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—220, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 65—85. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 44—65, 1 drb. veres borju 10—17, 1 drb. fél éves borju 17—25, 1 drb. egy éves borju 22—36, két éves borju 35—58. 1 pár hizott sertés 53—92, 1 pár fél éves 19—23 1 pár egy éves sertés 34—46, 1 párja két. éves sertés 50—74, egy jó igás ló 65—110, drb pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 7—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, június 21.

Buza őszre	—	—	—	—	9.05
Buza tavaszra	—	—	—	—	11.10
Tengeri	—	—	—	—	4.81
Rozs őszre	—	—	—	—	6.75
Zab őszre	—	—	—	—	5.65

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

B u d a p e s t, június 21.

Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	251.3/4
Magyar jelzálog	—	—	—	—	251.1/4
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	260.—
Iparbank	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	387.3/4
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	1438.3/4
Salgótarjáni	—	—	—	—	631.—
Waggon-kölesön	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	267.1/2

B é c s június 21.

Az irányzat szilárd

Osztr. hitel	—	—	—	—	361.—
Magyar hitel	—	—	—	—	397.—
Allamvasut	—	—	—	—	861.—
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. június 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	121.25
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.25
Magyar vasuti államkötvény 1878-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földterületmentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.—
Itáliai és jogilag a házi kötvény	—	—	—	—	100.25
Orvát-szlavon földterületmentesítési kötvény	—	—	—	—	97.75
Magyar nyereségyországi-kölcson	—	—	—	—	158.—
Lisszaboni árfolyam és szegedi sorajegy kölcson	—	—	—	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék zússban	—	—	—	—	101.20
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	141.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	—	911.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	398.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	361.—
Páris vista	—	—	—	—	360.25
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.80
London viste	—	—	—	—	11.90
Páris vista	—	—	—	—	47.50
20 márkás arany	—	—	—	—	11.77

NAGYVÁRADAI SZINKOR.

Evadórlet 48. szám.

Kisbérlet 46. szám

Páros

Páros.

Ma szerdán, 1898. június 22-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Ujházi Ede vendégfelleptével.

Előszór:

Crampton mester.

Színmű 5 felvonásban.

Személyek:

Crampton tanár, a művészeti akadémia professora	—	—	—	Ujházi Ede.
Gertrud, leánya	—	—	—	Baróthy Irma.
Özvegy Wiesner, szül. Strähler	—	—	—	
Agnes	—	—	—	Solti Helén.
Strähler Adolf	—	—	—	Pataki Béla.
Strähler Miksa	—	—	—	Rózsahegy Kálmán.
Kirscheisen, tanár az akadémia	—	—	—	Nyárai Antal.
Milius, mérnök tanárai	—	—	—	Bartos Gyula.
Janetzky, pedellus	—	—	—	Leővey Leo.
Popper, az akadémia tanítványa	—	—	—	Janovics Jenő.
Kunze festők	—	—	—	Török K.
Seifert	—	—	—	Várad M.
Selma, pinczérnő	—	—	—	Marosi Adél.
Löffler, szolgál, mindenest Cramp-tonnál	—	—	—	Vendrei Ferencz.

Helyárak mint rendszeren.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön, 1898. június 23-án: bérletfolyamban:

Ujházi Ede második vendég fölleptével

A nagy bácsi.

Vigjáték 3 felvonásban.

A szorokozásért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó birtok.

A nagyváradai I. sz. káptalan tulajdonát képező Csökmőközség határában elterülő „Kőrös-sziget“ elnevezés alatt ismert birtoknak egy része folyó év október 1-től haszonbérbe kiadó.

A feltételek az uradalom hivatalos helyiségében bármely napon megtekinthetők. Ajánlat július 1-ig fogadtatik el.

Nagyvárad, 1898 június 19.

Papp Imre,

216 2—3

főtiszt.

Gizella egyesület.

Egyesületünk t. tagjait van szerencsém értesíteni, hogy központi főfelügyelővé való kinevezésem folytán az egyesületi pénzek beszédését és főügynökségét **Recht Ignác** ur vette át

Herman Gyula.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, miszerint

86 18-0

A SZENT-ISTVÁN (Püspök) gyógyfürdő,

mely 33 R^o kénés hévforrásokkal és Artézi-kúttal bir, eddigi fürdő-árait tetemesen leszállítottam, m. p.

„László-fürdő” 24 órára . . . 25 krajczár.

„Erzsébet-fürdő” 24 órára . . . 35 krajczár.

továbbá a Közuti-vasuton váltott oda- és vissza-utazásra szóló **II. osztályu** vasuti jegy az „István” **tiikör-fürdőre** szóló **fürdő-jegygyel, fürdő-puhával együtt 1 frt.**

Midőn még a n. é. közönség tudomására hozom, hogy a Püspök gyógyfürdő teljesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg, úgy a **női**, mint a **férfi osztálynál** ujonnan berendezett

massirozó kabinokkal van berendezve,

sétaterekkel, tekepályával, **Lawn-Tennys-sel** van ellátva. Naponta **KISS BÉLA** debreczeni **első rangu** **ezigány-zene**kara szórakoztatja a t. közönséget.

Ételekről, valamint tisztán kezelt **italokról**, ugyszintén a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálásról szintén ondoskodtam.

A n. é. közönség szives látogatását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Czeglédy Sándor, fürdő-bérő.